

החלטה לפי סעיף 7(ב) לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014
בעניין סידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול – רשת חנויות יינות ביתן בע"מ

א. מבוא

בפניי בקשה לפי סעיף 7(ב) לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014 (להלן: "חוק המזון") למתן פטור ליינות ביתן בע"מ (להלן: "יינות ביתן") מתחולת האיסורים הקבועים בסעיפים 7(א)(1) ו-2 לחוק המזון בנוגע לסידור מצרכים בחנויות יינות ביתן על ידי קבוצת אסם סחר, שותפות מוגבלת וקבוצת יוניליוור ישראל (להלן: "אסם" ו"יוניליוור" בהתאמה). סעיפים אלו אוסרים על ספק גדול לעסוק בסידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול הנכלל ברשימה, להמליץ או להתערב בכל דרך אחרת בעניין סידור המצרכים, וכן אוסרים על קמעונאי גדול להיות צד להסדר עם ספק גדול הנכלל ברשימה הנוגע לסידור מצרכים בחנותו. תקופת הפטור המבוקשת ביחס לאסם היא עשרה חודשים ותקופת הפטור המבוקשת ביחס ליוניליוור היא חודש אחד.

יינות ביתן היא קמעונאי גדול כמשמעו של מונח זה בחוק המזון, והיא נכללת ברשימת הקמעונאים הגדולים אשר פורסמה בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק המזון. אסם ויוניליוור מהוות כל אחת "ספק גדול" כמשמעו של מונח זה בחוק המזון.

לאחר שבחנתי את הבקשה, הגעתי לכלל מסקנה כי בנסיבות העניין, בהתחשב במכלול השיקולים שיפורטו בהמשך החלטה זו, ובכפוף לתנאים המפורטים בה, המשך סידור מצרכים בחנויות יינות ביתן על ידי אסם, לפרק זמן של עשרה חודשים, וכן על ידי יוניליוור לפרק זמן של חודש, אינו יוצר חשש לפגיעה בתחרות ומשכך ראוי לפטור לפי סעיף 7(ב) לחוק המזון. להלן אפרט את הנימוקים לכך.

ב. איסור על סידור מצרכים בחנויות של קמעונאי גדול על ידי ספקים גדולים

כפי שהבהרתי בהחלטת פטור שניתנה לאחרונה בעניין ספיר ד.ן קמעונאות,¹ נוכחות על המדף מהווה תשומה חיונית הדרושה לספק לשם מכירת מוצריו לצרכן, ובהתאם, הסדרים במסגרתם מתאפשר לספקים הגדולים לעסוק בעצמם בסידור מוצרים על המדף בחנות של קמעונאי גדול או התערבות של ספקים גדולים בסידור מצרכים בכל דרך אחרת, מקימים חשש מפני יצירת חסמי כניסה והתרחבות ומפני דחיקה של ספקים מתחרים משטחי התצוגה בחנויות.

לצד החששות התחרותיים, עמדתי על כך שהקמה של מערך סידור מצרכים על ידי קמעונאי גדול, שנשמך קודם לכן על סידור מצרכים על ידי ספקים גדולים, כרוכה בהשקעת משאבים, גיוס עובדים והיערכות לוגיסטית, בתחום אשר הקמעונאי לא עסק בו עד כה.

סידור מצרכים על ידי ספקים גדולים הוסדר לאחרונה במסגרת חוק המזון. סעיף 7(א)(1) לחוק המזון אוסר על ספק גדול לעסוק בסידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול הנכלל ברשימה וכן

¹ החלטה לפי סעיף 7(ב) לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014 בעניין סידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול – ספיר ד.ן קמעונאות בע"מ (22.10.2015). **הגבלים עסקיים** 500868.

להמליץ או להתערב בכל דרך אחרת בעניין סידור המצרכים.² סעיף 7(א)(2) לחוק המזון אוסר על קמעונאי גדול להיות צד להסדר עם ספק גדול הנכלל ברשימה, הנוגע לסידור מצרכים בחנותו.

על אף האיסורים האמורים, כללי קידום התחרות בענף המזון (פטור לפעולות ולהסדרים שעניינם סידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול) (הוראת שעה), התשע"ה-2014 (להלן: "הכללים"), מעניקים פטור מהאיסור על סידור מצרכים בידי ספקים גדולים, כאשר עיקר מחזור המכירות של הקמעונאי הגדול נובע ממכירת מצרכים של ספקים שאינם גדולים, וכאשר סידור המצרכים בחנות נעשה לפי הוראות של הקמעונאי הגדול ואינו עולה בהיקפו על הנדרש.

בתקופה האחרונה יינות ביתן הקימה מערך סדרנות עצמית וכיום היא מסדרת בעצמה את המצרכים בחנויותיה ואינה נדרשת לסדרנות הספקים. עם זאת, נותרו שני ספקים בלבד, אסם ויוניליוור, אשר לגביהם לא הספיקה יינות ביתן להשלים את המעבר למתכונת של סדרנות עצמית והיא מבקשת שהות נוספת על מנת להשלים את המעבר המלא לסדרנות עצמית. מכאן הבקשה שבפניי לקבלת פטור לפי הוראות סעיף 7(ב) לחוק המזון.

ג. סידור מצרכים על ידי ספקים גדולים ביינות ביתן

לטענת יינות ביתן בשנתיים האחרונות היא השקיעה משאבים רבים לשם מעבר לסדרנות עצמית בחנויותיה. מעבר מסדרנות ספקים לסדרנות עצמית התנהל בהדרגה. בתום שנת 2015 יינות ביתן מסדרת בעצמה את המצרכים של כלל הספקים שמספקים לה מצרכים, זולת אסם ויוניליוור, לגביהם לא הספיקה להשלים את המהלך. לטענת יינות ביתן, היא זקוקה לפרק זמן של חודש על מנת להשלים את המעבר לסדרנות עצמית בנוגע למצרכי יוניליוור (תהליך שכבר התחיל) ולפרק זמן של עשרה חודשים על מנת לעבור לסדרנות עצמית של מצרכי אסם.

עוד לטענת יינות ביתן, סדרנים של יוניליוור ושל אסם פועלים בהתאם להוראות של קמעונאי גדול בנוגע לסידור המצרכים ומעורבותן של אסם ויוניליוור בסידור מצרכים מוגבלת אך ורק לפעולות המותרות בהתאם לכללים.

לאחר שבחנתי את הבקשה מצאתי כי בנסיבות העניין ראוי להעניק ליינות ביתן, יוניליוור ואסם פטור כמבוקש.

החשש העיקרי הנובע מסידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול על ידי ספקים גדולים נובע מכך שגישה ישירה של ספקים גדולים למדפי החנות מקנה להם יכולת לעצב את זירת התחרות העיקרית בין הספקים על לבו של הצרכן. סידור מצרכים מקנה על גבי המדף מקנה לספקים הגדולים אפשרות לשפר את הנראות של המצרכים שלהם והדבר עשוי לבוא על חשבון הנראות של מצרכים של ספקים מתחרים, ובכלל זה ספקים שאינם גדולים. לכך יש להוסיף שספקים גדולים

² למעט על דרך של מתן הנחיות של ספק גדול בדבר הטיפול הנדרש למצרכים שהוא מספק, לשם שמירה על תקינותם, איכותם ובטיחותם, כקבוע בסעיף 7(א)(1)(ב) לחוק המזון.

מחזיקים על פי רוב במערך סדרנות רחב יותר מאשר ספקים שאינם גדולים, ועל כן, נהנים מעדיפות על ספקים שאינם גדולים בשל נוכחות מתמדת של סדרנים מטעמם בחנויות.³

בנסיבות העניין, יינות ביתן עברה לסדרנות עצמית של מצרכי כל הספקים, זולת אסם ויוניליוור כלומר מערך הסדרנות בחנויות יינות ביתן מבוסס רובו ככולו על סדרנים המועסקים על ידי יינות ביתן עצמה. בהתאם לנתונים שבפני, סדרנים המועסקים על ידי אסם מהווים כ-12% מכלל הסדרנים המועסקים כיום בחנויות יינות ביתן וסדרנים המועסקים על ידי יוניליוור מהווים כיום כ-6% מתוך כלל הסדרנים המועסקים בחנויות יינות ביתן.

בהתחשב בכך שרובם המוחלט של הסדרנים אשר נמצאים בחנויות של יינות ביתן הם סדרנים של יינות ביתן עצמה, בפרק הזמן הקצר באופן יחסי לגביו מבוקש הפטור ובהתחשב בכך שסדרנים מטעם אסם ויינות ביתן פועלים בהתאם להוראות יינות ביתן בנוגע לסידור מצרכים, החשש כי יהיה בידי אסם או בידי יוניליוור לדחוק ספקים אחרים משטח המדף מופג במידה רבה.

לאור האמור לעיל, שוכנעתי כי בנסיבות העניין המשך סידור מצרכים בחנויות יינות ביתן על ידי אסם ויוניליוור לא יוצר חשש לפגיעה בתחרות, ומשכך ראוי לפטור. הפטור מותנה בתנאים המסדירים את אופן ביצוע סידור המצרכים, הזהים לתנאים שנקבעו במסגרת הכללים.

למען הסר ספק, פטור לפי סעיף 5 לכללים מאיסורים שבסעיף 7(א)(3)(א) ו-7(א)(4) לחוק המזון, יחול גם לגבי יינות ביתן, בשינויים המחויבים וכחלק בלתי נפרד מהחלטת פטור זו.

ד. סיכום

לאור האמור, מצאתי לנכון לעשות שימוש בסמכותי לפי סעיף 7(ב) לחוק המזון, וליתן פטור מן האיסורים הקבועים בסעיפים 7(א)(1)(א) ו-7(א)(2) לחוק בנוגע לסידור מצרכים על ידי אסם ויוניליוור בחנויות יינות ביתן, בכפוף לתנאים המפורטים להלן.

תוקף הפטור שניתן בנוגע לאסם הוא עד ליום **31 באוקטובר 2016**. תוקף הפטור שניתן בנוגע ליוניליוור הוא עד ליום **31 בינואר 2016**.

הגדרות:

"אסם" – קבוצת אסם סחר, שותפות מוגבלת וכן כל אדם קשור;

"יוניליוור" – קבוצת יוניליוור ישראל, ובכלל זה רשימת החברות הקשורות המפורטת ברשימת ספקים גדולים לשנת כספים 2014, כפי שפורסמה על ידי הממונה על הגבלים עסקיים בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014.

"יינות ביתן" – רשת חנויות יינות ביתן בע"מ;

³ ר' החלטה בעניין ספיר ד.ן קמעונאות לעיל. להרחבה בדבר חששות תחרותיים המתעוררים בשל הסדרי סדרנות ר' החלטת הממונה על הגבלים עסקיים לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאיסור הסדר כובל להסדר שבין שופרסל בע"מ לבין ספקי שופרסל ולהסדר שבין מגה קמעונאות בע"מ לבין ספקי מגה (27.1.2013) **הגבלים עסקיים** 500333; עמדת הממונה על הגבלים עסקיים בעניין הסדרי סחר בין ספקים לרשתות קמעונאיות (5.1.2005) **הגבלים עסקיים** 5000007.

"הממונה" – הממונה על הגבלים עסקיים.

1. סידור המצרכים בחנות של יינות ביתן על ידי אסם או יוניליוור נעשה לפי הוראות של יינות ביתן בנוגע לסידור מצרכים ;
2. מעורבותם של אסם או יוניליוור בסידור מצרכים מוגבלת רק לסידור בפועל של מצרכיו של אותו ספק גדול על המדף או במחסן של יינות ביתן, לרבות הסרת מצרכים מן המדף או הוצאתם מן המחסן, וכן לפעולות הנלוות שלהלן, כולן או חלקן, והכול לפי הוראותיה של יינות ביתן :
 - 2.1. סימון המחיר שקבעה יינות ביתן על גבי המצרכים שסופקו על ידי אסם או יוניליוור בחנות ;
 - 2.2. ניהול הזמנות וחידוש מלאי המצרכים שסופקו על ידי אסם או יוניליוור.
3. נוסף על האמור בסעיף 3 לתנאים אלו, תחולת הפטור על יינות ביתן היא בתנאי שיינות ביתן מפקחת באופן שוטף על כך שמעורבות אסם או יוניליוור בסידור מצרכיהן אינה חורגת מן התנאים שבסעיף 3 לתנאים אלו.
4. כל ספק בדבר פרשנותם או תחולתם של תנאים אלה יובא להכרעת הממונה.

אורי שוורץ

הממונה על הגבלים עסקיים (בפועל)

ירושלים, י"ט טבת, תשע"ו
31 דצמבר, 2015